

Capitolul IV. Mecanismul de protecție a drepturilor garantate prin Convenția europeană a drepturilor omului

Sistemul de garanție colectivă a drepturilor omului, instituit de Convenție, este pus în aplicare prin mijloace juridice la nivel național și internațional. Majoritatea statelor părți au conferit Convenției statutul de drept intern. În aceste state, Convenția poate fi invocată ca lege în fața instanțelor naționale și creează drepturi direct aplicabile persoanelor fizice. În statele în care Convenția nu are statut de lege internă, este necesară adoptarea unei legislații care să asigure punerea în aplicare a prevederilor acesteia^[1]. Mecanismul de aplicare a Convenției europene a drepturilor omului a fost supus, de-a lungul timpului, unor reforme majore, astfel încât astăzi nu mai este același cu cel adoptat în 1950.

§1. Reforma mecanismului de control prin Protocolul nr. 11

Ideea primei reforme a mecanismului de control al aplicării Convenției europene datează de la începutul anilor '80. În 1989, un Comitet de Experți numit de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a elaborat un raport care cuprindea argumentele pro și contra acestei reforme, fără a se pronunța într-o direcție sau alta. Comitetul de experți a elaborat și un proiect al unei unice curți permanente a drepturilor omului. În urma discuțiilor ce au urmat acestor documente, în mai 1993, Comitetul Miniștrilor a ajuns la decizia politică de a aproba crearea unei noi curți europene. Cu toate acestea, „prețul acceptării de către state a unei curți unice a fost cererea ca noua curte să aibă un mecanism pentru reexaminarea cauzelor excepționale, cu participarea judecătorului național al statului interesat”^[2].

În timpul Summit-ului de la Viena din octombrie 1993, cei 32 de șefi ai statelor membre ale Consiliului Europei s-au pronunțat pentru declararea ca domeniu prioritar a reformei mecanismului de control al aplicării Convenției, reformă necesară în contextul necesității remedierii încetinirii cu care se desfășura procedura, încetineală datorată supraîncărcării organelor de control. Practic, așa cum s-a remarcat și în doctrină, organele de control al aplicării Convenției au fost atât de copleșite de numărul plângerilor, încât „le devenise imposibil să respecte ele însele termenul rezonabil cerut de art. 6 § 1”^[3].

Protocolul adițional nr. 11, adoptat la 11 mai 1994, realizează această reformă, substituind celor trei organe existente (**Comisia, Curtea și Comitetul Miniștrilor**) un organ permanent unic, **Curtea Europeană a Drepturilor Omului**.

Consecințele principale ale acestei reforme au fost: simplificarea și „jurisdicționalizarea” mai accentuată a sistemului de control, precum și excluderea din procesul decizional a

^[1] A se vedea B. SELEJAN-GUȚAN, *Human Rights – Towards a European Judicial Culture?*, în M. GUȚAN, B. SELEJAN-GUȚAN (eds.), *Europeanization and Judicial Culture in Contemporary Democracies*, Ed. Hamangiu, București, 2014.

^[2] A. MOWBRAY, *A New European Court of Human Rights*, în „Public Law”, 1994, p. 540.

^[3] J.-P. MARGUÉNAUD, *op. cit.*, p. 14.

Comitetului de Miniștri, care rămâne competent doar în materia controlului executării deciziilor Curții.

În plus, Protocolul a suprimat clauzele facultative de acceptare a dreptului de recurs individual și a jurisdicției obligatorii a Curții, întărind astfel sistemul de protecție a drepturilor și deschizând deplin individului calea sesizării organului de control european. În prezent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului este singurul tribunal internațional în această materie care conferă individului un acces direct la jurisdicția sa.

La 1 noiembrie 1998, a intrat în vigoare Protocolul nr. 11 al Convenției, Protocol de amendare a Convenției, ce instituie un nou mecanism de protecție a drepturilor, prin intermediul unei unice Curți Europene a Drepturilor Omului.

§2. Reforma mecanismului de control prin Protocolul nr. 14 – aspecte generale

În anul 2001 a început un proces de reformare a mecanismului de control referitor la aplicarea Convenției europene, proces ce a dus, la 12 mai 2004, la adoptarea textului Protocolului nr. 14 la Convenția europeană a drepturilor omului de către Comitetul Miniștrilor. Protocolul a fost elaborat de Comitetul Director pentru Drepturile Omului prin Grupul de redactare privind consolidarea mecanismului de protecție a drepturilor omului. Reforma a fost considerată necesară datorită supraîncărcării rolului Curții Europene, așadar, în scopul eficientizării activității acestei instanțe, dar și pentru a permite aderarea Uniunii Europene la Convenția europeană a drepturilor omului. Un alt obiectiv al reformei este acela al prevenirii violărilor drepturilor omului la nivel național, precum și accelerarea executării hotărârilor Curții Europene^[1].

Protocolul nr. 14 are în vedere amendarea sistemului de control al Convenției sub următoarele aspecte:

- a) creșterea duratei mandatului judecătorilor Curții de la 6 la 9 ani;
- b) instituirea interdicției reeligibilității judecătorilor;
- c) modificarea procedurii de numire a judecătorilor *ad-hoc*. Aceștia vor fi numiți de Președintele Curții de pe o listă de rezervă furnizată de fiecare stat parte;
- d) instituirea formațiunii jurisdicționale a **judecătorului unic**, alături de comitete, Camere și de Marea Cameră. Judecătorul unic va completa mecanismul de filtrare a cererilor individuale supuse Curții, în scopul degrevării comitetelor de cererile ce apar evident inadmisibile. Astfel, el va avea competența de a declara inadmisibilă o cerere individuală sau de a radia de pe rol o astfel de cerere, atunci când o astfel de decizie poate fi luată fără un examen suplimentar al cererii. Decizia judecătorului unic va fi definitivă. Dacă judecătorul unic nu declară o cerere inadmisibilă sau nu o radiază de pe rol, acesta o va transmite unui comitet sau unei Camere pentru examinarea complementară. Judecătorul ales în numele unui stat parte nu poate fi judecător unic într-o cauză împotriva aceluși stat. Judecătorul unic este asistat de raportori din cadrul grefei Curții, care își exercită funcțiile sub autoritatea președintelui Curții.

[1] A se vedea și A. WEBER, *La réforme de la Cour européenne des Droits de l'Homme: progrès ou regression dans la protection des droits de l'homme en Europe?*, în „Europe des libertés” nr. 13, mai 2004, p. 18; B. SELEJAN-GUȚAN, *Reforma mecanismului de control al aplicării Convenției Europene a Drepturilor Omului: câteva observații privind Protocolul nr. 14, P.R.*, Supliment, Lucrările Conferinței internaționale bienale organizate de Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, 2007, p. 693-697.

Pentru a înlătura orice obiecțiuni cu privire la obiectivitatea și eficiența unui astfel de mecanism de filtrare a cererilor, raportul explicativ al protocolului arată că judecătorul unic va lua decizia „doar în cauzele perfect clare, în care inadmisibilitatea cererii apare evidentă”^[1];

e) modificarea competențelor comitetelor Curții și introducerea conceptului de „jurisprudență stabilită a Curții”. Astfel, comitetele vor avea competența de a:

– declara inadmisibilă sau radia de pe rol o cerere individuală, cu vot unanim, dacă o astfel de decizie poate fi luată fără o examinare complementară;

– declara admisibilă și adopta o hotărâre pe fond atunci când chestiunea referitoare la interpretarea sau aplicarea Convenției sau a Protocoalelor sale, care este la originea cauzei, face obiectul unei jurisprudențe stabilite a Curții;

Prin această din urmă modificare se urmărește fluidizarea activității jurisdicționale a Curții, dându-se în competența comitetelor soluționarea acelor cauze ce fac parte dintr-un contencios repetitiv, care constituiau aproximativ 60% din totalul cererilor adresate Curții.

f) introducerea unei **noi competențe a Marii Camere**: aceea de a se pronunța asupra chestiunilor cu care Curtea este sesizată de către Comitetul Miniștrilor în temeiul art. 46 § 4 din Convenție, adică în acele probleme legate de punerea în **executare** a hotărârilor Curții (a se vedea mai jos, pct. k);

g) introducerea unei **noi cauze de inadmisibilitate** a cererilor individuale. Astfel, o cerere individuală va putea fi declarată inadmisibilă dacă reclamantul nu a suferit un prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectul drepturilor omului garantate de Convenție cere un examen pe fond al cauzei și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată în mod corespunzător de un tribunal intern;

h) instituirea posibilității **Comisarului pentru Drepturile Omului** de a prezenta observații scrise și de a lua parte la audierile Camerelor și ale Marii Camere;

i) modificarea procedurii de anchetă și a celei de soluționare a cauzei pe cale amiabilă. În acest sens, Curtea va putea proceda la o anchetă și se va putea pune la dispoziția părților în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului în orice moment al procedurii, și nu doar după decizia de admisibilitate;

j) instituirea competenței Comitetului Miniștrilor de a supraveghea executarea termenilor reglementării amiabile a unei cauze, așa cum figurează aceștia în decizia Curții;

k) consolidarea competenței Comitetului Miniștrilor de a supraveghea executarea hotărârilor Curții. Astfel, atunci când Comitetul Miniștrilor va considera că supravegherea executării unei hotărâri definitive a Curții este împiedicată de o dificultate de interpretare a acesteia, acesta poate decide, cu o majoritate de 2/3, sesizarea Curții pentru a se pronunța asupra acestei chestiuni de interpretare. În plus, atunci când Comitetul Miniștrilor consideră că una din Înaltele Părți Contractante refuză să se conformeze unei hotărâri definitive într-un litigiu la care este parte, acesta poate, după anunțarea statului în cauză și printr-o decizie luată cu o majoritate de 2/3, să sesizeze Curtea cu această problemă. În cazul în care Curtea constată o violare a normei privind caracterul obligatoriu al hotărârilor sale [art. 46 § 1], ea retrimite cauza Comitetului de Miniștri pentru a examina măsurile ce trebuie luate. Dacă nu constată o violare a art. 46 § 1, Curtea retrimite cauza Comitetului de Miniștri, care va decide închiderea examinării;

[1] *Idem*, p. 19.

l) introducerea prevederii exprese conform căreia „Uniunea Europeană poate adera la prezenta Convenție”.

Protocolul a intrat în vigoare la **1 iunie 2010**^[1].

§3. Protocoalele 15 și 16 la Convenție – o nouă reformă?

Începând cu anul 2011, sistemul Convenției europene a drepturilor omului pare că se îndreaptă spre o nouă reformă, ce se va materializa odată cu intrarea în vigoare a Protocoalelor nr. 15 și 16, ambele adoptate în 2013. Protocolul nr. 15 este un protocol de amendare, iar Protocolul nr. 16, unul adițional.

Protocolul nr. 15 a fost adoptat ca urmare a „Planului de acțiune pentru reforma Curții Europene”, adoptat la Conferința la nivel înalt de la Interlaken, din februarie 2010. Ulterior, cu ocazia Conferințelor de la Izmir (aprilie 2011) și Brighton (2012), planul a fost reanalizat și completat, iar Comitetul Miniștrilor a însărcinat Comitetul Director pentru Drepturile Omului (CDDH) să elaboreze un proiect de protocol de amendare. La 26 aprilie 2013, textul protocolului a fost adoptat de CDDH, iar Comitetul Miniștrilor, la rândul său, a adoptat proiectul în mai 2013.

Pentru prima oară de la intrarea în vigoare a Convenției, se va modifica Preambulul acesteia prin Protocolul nr. 15, introducându-se o noțiune elaborată și dezvoltată jurisprudențial și devenită definitorie pentru raționamentul și interpretarea Curții de la Strasbourg: marja de apreciere. Prin această completare, se dă valoare de autoritate interpretativă, caracteristică preambulului Convenției, doctrinei marjei de apreciere, așa cum aceasta a fost elaborată și dezvoltată în jurisprudența Curții.

Sub aspectul conținutului normativ al Convenției, Protocolul aduce modificări atât în privința componenței și organizării Curții, cât și a procedurii în fața acesteia. Modificarea privind componența și organizarea Curții are în vedere criteriile de alegere a judecătorilor naționali. Astfel, art. 21 din Convenție va fi completat cu un nou paragraf, conform căruia „candidații vor avea mai puțin de 65 de ani la data la care lista de trei candidați este cerută de Adunarea Parlamentară”. De asemenea, § 2 al art. 23, care prevede expirarea mandatului judecătorilor la vârsta de 70 de ani, va fi eliminat. Rațiunea acestor modificări este prezentată în raportul explicativ: „pentru a permite unor judecători înalt calificați să își ducă la capăt mandatul și, prin aceasta, a consolida componența Curții”.

În ceea ce privește **procedura** în fața Curții, Protocolul nr. 15 cuprinde mai multe modificări, referitoare la desesizarea în favoarea Marii Camere, precum și la condițiile de admisibilitate a unei cereri individuale. Articolul 30 din Convenție va fi modificat în

^[1] Rusia a fost, pentru multă vreme, singurul stat parte care nu a ratificat Protocolul. Ca urmare a acestei situații, dar și a faptului că necesitatea reformării mecanismului devenea tot mai urgentă, ca urmare a supraaglomerării rolului Curții, la data de 27 mai 2009 a fost adoptat de Comitetul Miniștrilor și deschis spre semnătură, Protocolul nr. 14bis, prevăzut ca măsură provizorie și interimară, în așteptarea intrării în vigoare a Protocolului nr. 14. Astfel, protocolul nr. 14bis se limitează la introducerea a două elemente de procedură preluate din Protocolul nr. 14, și anume formațiunea judecătorului unic și extinderea competenței comitetelor de trei judecători. Protocolul 14bis urma să intre în vigoare doar față de statele care îl ratificau. În urma intrării în vigoare a Protocolului nr. 14, Protocolul nr. 14bis a încetat să mai fie în vigoare.

La data de 18 februarie 2010, Rusia a ratificat protocolul nr. 14, iar la 19 februarie a fost adoptată Declarația de la Interlaken, în urma „Conferinței privind viitorul Curții Europene a Drepturilor Omului” (Interlaken, 18-19 februarie 2010), prin care, între altele, s-a adoptat Planul de Acțiune privind reforma mecanismului Curții Europene.

sensul eliminării dreptului părților de a se opune desesizării unei Camere în favoarea Marii Camere. Principala motivare a modificării a fost menținerea coerenței jurisprudenței Curții, dar și accelerarea procedurii în cazuri „care ridică o problemă gravă ce afectează interpretarea Convenției sau a Protocoalelor sale ori o potențială îndepărtare de la jurisprudența existentă”^[1]. Camera poate consulta părțile implicate, iar regula nu se va aplica în cauzele pendinte în fața Curții în momentul intrării în vigoare și în care una din părți a exprimat deja obiecții privind desesizarea.

În privința **condițiilor de admisibilitate**, Protocolul va modifica, în primul rând, art. 35 § 1, prin reducerea la 4 luni a termenului în care trebuie depusă o cerere individuală, calculat de la data ultimei decizii interne definitive. Această modificare are ca scop o mai mare celeritate în introducerea recursurilor individuale, dar noua prevedere se va aplica doar după 6 luni de la data intrării în vigoare a Protocolului, pentru a nu afecta drepturile de sesizare create prin vechiul text ale celor care au sesizat deja Curtea în acest interval.

Tot în materia criteriilor de admisibilitate, Protocolul nr. 15 va modifica art. 35 § 3 lit. b), prin eliminarea excepției de la aplicarea condiției „prejudiciului important”, și anume ca „cererea să fi fost examinată adecvat de o instanță internă”. Va rămâne în vigoare condiția mai generală de examinare a cererii ori de câte ori situația drepturilor omului o impune.

Fiind un protocol de amendare a Convenției, Protocolul nr. 15 va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după data la care toate statele părți au ratificat textul.

Deși este un protocol adițional și nu unul de amendare, **Protocolul nr. 16** vizează un aspect mult mai important al activității Curții, și anume extinderea competenței acesteia, mai precis a competenței sale consultative. În prezent, Curtea este competentă să emită avize consultative doar în privința altor probleme de interpretare a Convenției decât cele referitoare la drepturile și libertățile garantate și doar la cererea Comitetului de Miniștri. Protocolul nr. 16 va extinde această competență consultativă și la interpretarea prevederilor Convenției privind drepturile și libertățile fundamentale. De asemenea, capacitatea de a solicita aceste avize consultative va aparține nu unui organ al Consiliului Europei, ci autorităților naționale, prin „cele mai înalte jurisdicții naționale” desemnate de statele părți a adresa astfel de cereri Curții Europene.

Această idee datează de la începutul anilor 2000 și a fost inclusă în Planul de acțiune adoptat la Summit-ul de la Varșovia din mai 2005, în care, pe baza unui raport al unui grup consultativ, se aprecia că „ar fi utilă introducerea unui sistem, potrivit căruia instanțele naționale să sesizeze Curtea pentru avize consultative asupra unor probleme juridice referitoare la interpretarea Convenției (...) în scopul de a încuraja dialogul dintre instanțe și de a crește rolul «constituțional» al Curții”. Conferințele de la Izmir (2011) și Brighton (2012) au încurajat adoptarea unui astfel de text, invitând Comitetul Miniștrilor să redacteze și să adopte un Protocol de amendare cu acest subiect.

Articolul 1 § 1 al Protocolului nr. 16 va acorda posibilitatea unor înalte jurisdicții ale statelor părți de a solicita avize consultative pentru interpretarea prevederilor Convenției și ale protocoalelor sale, referitoare la drepturile și libertățile recunoscute. Statele părți au sarcina de a desemna care dintre instanțele naționale va avea competența de a sesiza Curtea.

[1] Explanatory Report, § 17.

Cererile de avize consultative din cadrul acestei noi competențe vor mai fi circumstanțiate sub două aspecte: va trebui să aibă ca obiect „chestiuni de principiu legate de interpretarea sau aplicarea drepturilor și libertăților definite de Convenție și de Protocoalele sale” și să fie înaintate în contextul unui proces pendent în fața instanței respective. Așadar, nu va fi posibil un „control abstract” indirect al legislației naționale, ci de un instrument în plus, de dialog, pentru „controlul de convenționalitate” pe care îl pot realiza instanțele naționale. Articolul 1 § 3 din Protocol arată, de altfel, că intenția nu este de a transfera litigiul intern Curții Europene, ci de a oferi, prin răspunsul la cererea instanței naționale, îndrumări și lămuriri suplimentare privind dreptul Convenției.

Protocolul stabilește și procedura care va fi urmată în cazul solicitărilor de avize consultative. Avizele astfel adoptate trebuie motivate, iar judecătorii Marii Camere care nu sunt de acord cu opinia majorității pot emite opinii separate. Avizele se comunică atât instanței care le-a solicitat, cât și guvernului statului parte respectiv și se publică în conformitate cu practicile actuale ale Curții.

În privința efectelor acestor avize, este evident că ele nu vor fi obligatorii, apărând „în contextul dialogului judiciar dintre Curte și instanțele interne”^[1]. Sub aspectul efectelor asupra litigiului de la care a pornit cererea de aviz consultativ, art. 5 din Protocol prevede în mod expres că emiterea unui astfel de aviz nu poate împiedica una din părțile aceluși litigiu să-și exercite dreptul individual de sesizare a Curții, potrivit art. 34 din Convenție. Există însă un risc ca o astfel de cerere să fie declarată inadmisibilă, dacă se referă la aspecte deja clarificate într-un aviz consultativ. Din perspectiva efectului „autorității lucrului interpretat”, specific jurisprudenței Curții Europene, acesta va fi similar cu cel al hotărârilor și deciziilor.

România a desemnat, în momentul semnării Protocolului nr. 16, jurisdicțiile care vor deveni competente a sesiza Curtea cu cereri de avize consultative: Înalta Curte de Casație și Justiție, Curtea Constituțională și Curțile de Apel.

§4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Actuala Curte Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea Europeană”), creată prin Protocolul nr. 11 și reformată prin Protocolul nr. 14, păstrează, în mare parte, caracteristicile celei create prin textul inițial al Convenției^[2]: este un organ jurisdicțional instituit de un tratat internațional și menit a asigura respectarea obligațiilor care decurg, în sarcina statelor părți, din Convenția europeană a drepturilor omului.

4.1. Competența Curții Europene a Drepturilor Omului

Competența generală a Curții Europene este enunțată în art. 32 din Convenție: aceasta acoperă „toate problemele privind interpretarea și aplicarea Convenției și a protocoalelor sale, care îi sunt supuse în condițiile prevăzute de art. 33, 34, 46 și 47”.

Așadar, *ratione materiae*, Curtea este competentă să soluționeze litigiile ce privesc fapte concrete prin care se pretinde violarea unuia dintre drepturile prevăzute în Convenție. Tot sub aspect material, Curtea are și o competență consultativă.

[1] *Idem*, § 25.

[2] A se vedea și A. MOWBRAY, *The Composition and Operation of the New European Court of Human Rights*, în „Public Law”, 1999, p. 219.

De asemenea, potrivit art. 46 revizuit prin Protocolul nr. 14, Curtea va putea examina sesizările din partea Comitetului Miniștrilor privind neexecutarea hotărârilor definitive Curții de către un stat parte, hotărâri pronunțate în cauzele în care acel stat a fost parte.

Competența *ratione personae* vizează, pentru cauzele interstatale, litigiile în care ambele părți sunt state contractante, iar pentru cauzele individuale, acele litigii în care ca reclamant figurează o „persoană aflată sub jurisdicția unui stat parte”, iar ca pârât, statul parte respectiv.

Ratione temporis, Curtea judecă doar acele litigii împotriva unor state care au ratificat Convenția până la data introducerii cererii, pentru fapte ce au avut loc după data acestei ratificări de către statul pârât^[1].

Ratione loci, Curtea este competentă să controleze, sub aspectul conformității cu Convenția, doar acele fapte petrecute pe teritoriile statelor părți, adică „sub jurisdicția” acestora (art. 1 din Convenție).

Competența materială contencioasă a Curții se manifestă sub două aspecte: soluționarea **litigiilor interstatale** și a **cererilor individuale**.

a) Litigiile interstatale sunt acelea în care un stat parte la Convenție sesizează Curtea asupra oricărei pretense încălcări a Convenției de către alt stat parte (art. 33 din Convenție).

b) Cererile individuale provin de la orice persoană fizică, organizație neguvernamentală sau grup de particulari care se pretinde victimă a vreunei încălcări a drepturilor sale recunoscute în Convenție de către unul din statele părți (art. 34 din Convenție).

Avizele consultative sunt date, la cererea Comitetului de Miniștri, asupra problemelor juridice privind interpretarea Convenției, fără a se putea referi la probleme legate de conținutul sau de întinderea drepturilor sau libertăților consacrate de Convenția europeană, și nici la alte probleme de care Curtea sau Comitetul de Miniștri ar putea să ia cunoștință, ca urmare a introducerii unui recurs prevăzut în Convenție (art. 47 din Convenție). La 2 iunie 2004, Curtea a dat prima sa decizie referitoare la o cerere de aviz consultativ, cerere ce a fost respinsă pentru lipsa competenței.

La 12 februarie 2008, a fost emis **primul aviz consultativ** al Curții Europene, la cererea Comitetului Miniștrilor, asupra interpretării art. 21 și art. 22 din Convenție, privind alegerea judecătorilor Curții. Cererea a urmat refuzului Adunării Parlamentare de a lua în considerare lista de persoane propusă de Malta pentru ocuparea funcției de judecător al Curții Europene^[2]. Protocolul nr. 16 va extinde competența consultativă a Curții pentru statele care îl vor ratifica^[3].

^[1] În cauzele interstatale nu este relevant momentul ratificării Convenției de către statul reclamant, acesta putând să introducă o plângere împotriva altui stat chiar pentru fapte anterioare ratificării Convenției, deoarece, „prin acțiunea sa, el nu urmărește apărarea unor interese proprii, ci asigurarea respectării unor drepturi protejate de Convenție” [a se vedea cauza *Austria c. Italiei* (1961) în C. BIRSAN, *Convenția...*, vol. II, p. 140].

^[2] Refuzul a fost cauzat de faptul că această listă cuprindea numai persoane de sex masculin și contravenea astfel Rezoluțiilor 1366 (2004) și 1426 (2005) ale Adunării Parlamentare, potrivit cărora nu va lua în considerare liste care nu includ cel puțin un candidat din fiecare sex, cu excepția cazului când toți candidații aparțin sexului subreprezentat în cadrul Curții, adică acela căruia îi aparțin mai puțin de 40% din judecători. Concluzia Curții a fost aceea că această poziție a Adunării Parlamentare nu este compatibilă cu prevederile Convenției: „atunci când statul a luat, fără succes, toate măsurile necesare și adecvate pentru a se asigura că lista sa de propuneri cuprinde și persoane ce aparțin sexului subreprezentat. Adunarea Parlamentară nu poate respinge lista acelui stat pentru singurul motiv că nu cuprinde un astfel de candidat”.

^[3] A se vedea *supra* § 3.

4.2. Judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului

Judecătorii sunt, conform art. 20-24 din Convenție, în număr egal cu acela al statelor părți la Convenție. Pentru a fi eligibili în această funcție, judecătorii trebuie să se bucure de cea mai înaltă reputație morală și să întrunească condițiile cerute pentru exercitarea unor înalte funcții judiciare sau să fie juriști de o competență recunoscută. Judecătorii își exercită mandatul cu titlu individual, și nu în reprezentarea statelor în numele cărora au fost aleși.

Judecătorii sunt aleși de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei în numele fiecărui stat parte la Convenție, cu majoritatea voturilor exprimate, de pe o listă de 3 candidați prezentată de statul respectiv. Ei sunt aleși, conform art. 23 § 1, modificat prin Protocolul nr. 14, pe o durată de 9 ani și nu mai pot fi realeși. Pot fi aleși, în același timp, doi judecători având aceeași cetățenie, pentru state diferite.

Pe durata mandatului, judecătorii nu pot exercita nicio activitate politică sau administrativă și nicio activitate profesională incompatibilă cu datoria lor de independență și imparțialitate sau cu disponibilitatea cerută de o activitate permanentă.

Un judecător nu poate fi eliberat din funcție decât dacă ceilalți judecători, reuniți în sesiune plenară, decid, cu o majoritate de două treimi din numărul total al judecătorilor, că acesta nu mai îndeplinește condițiile cerute pentru această funcție. Judecătorul în cauză trebuie audiat în prealabil de către Adunarea Plenară a Curții.

Funcția de judecător al Curții Europene mai poate înceta prin demisie. Aceasta se înaintează președintelui Curții, care o transmite Secretarului general al Consiliului Europei. De asemenea, mandatul unui judecător încetează de drept la împlinirea vârstei de 70 de ani, însă această prevedere urmează a fi eliminată la intrarea în vigoare a Protocolului nr. 15.

4.3. Organizarea Curții Europene a Drepturilor Omului

Curtea Europeană este organizată în două categorii de formațiuni: cele administrative și cele jurisdicționale. Formațiunile administrative sunt: Adunarea Plenară a Curții, președintele, vicepreședinții, secțiunile; iar cele jurisdicționale: Comitetele, Camerele și Marea Cameră. La acestea, după intrarea în vigoare a Protocolului 14, s-a adăugat formațiunea judecătorului unic.

A. Adunarea Plenară a Curții are un rol administrativ, cu următoarele atribuții:

a) alege, pentru o durată de trei ani, președintele său și unul sau doi vicepreședinți, ce pot fi realeși;

b) constituie Camerele^[1] pentru o perioadă determinată;

c) alege președinții Camerelor Curții, care pot fi realeși;

d) adoptă regulamentul Curții;

e) poate cere Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei ca, printr-o decizie adoptată în unanimitate, să aprobe, pentru o perioadă determinată, reducerea numărului judecătorilor unei Camere a Curții de la șapte la cinci, pentru a face posibilă crearea mai multor camere și a mări celeritatea procedurii în fața Curții;

f) alege grefierul și unul sau mai mulți grefieri-adjuncți.

[1] Denumite „secții” potrivit Regulamentului Curții (art. 25).